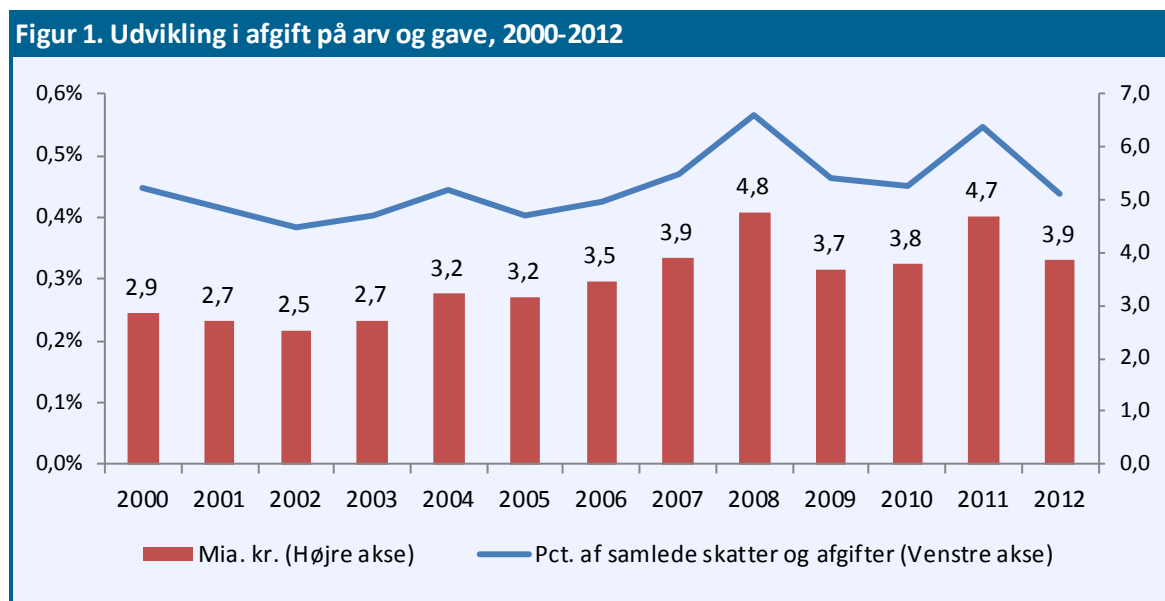

Arveafgiften hæmmer opsparing og investeringer

Arveafgiften er en ekstra kapitalbeskatning, der kommer oven på den eksisterende aktie- og kapitalindkomstbeskatning, når værdier går i arv. Dermed reducerer arveafgiften incitamentet til at spare op, hvilket reducerer opsparingen. Det indebærer, at der er mindre kapital til rådighed for iværksættere og andre små virksomheder, der vil rejse kapital til investeringer. En øget arveafgift reducerer dermed investeringerne og velstanden i samfundet. Det kan derfor anbefales at lette eller fjerne arveafgiften. Lettelsen bør være generel for alle. I 2012 var provenuet fra arveafgiften på knap 3,9 mia. kr.

Provenu af arve- og gaveafgiften indbringer få mia. kr. i skatteprovenu

Provenuet fra arve- og gaveafgiften har udgjort mellem 2,5 mia. kr. og 4,8 mia. kr. siden 2000 (i løbende priser). I 2012 var provenuet på knap 3,9 mia. kr., jf. figur 1.

Anm.: Provenuet er opgjort i løbende priser

Kilde: CEPOS på baggrund af Danmarks Statistik

Sat i forhold til det samlede skatteprovenu udgør provenuet fra arve- og gaveafgiften ca. 0,45 pct. Under ½ pct. af statens indtægter fra skatter og afgifter kommer således fra arve- og gaveafgiften.

Arveafgiften mindsker opsparing og risikovillighed til skade for SMV'er

Arveafgiften medvirker til at øge marginalbeskatningen af kapitalafkast. Arveafgiften indebærer således, at den samlede private opsparing bliver mindre, end den ville have været i fravær af arveafgiften. Danskerne sparer ganske enkelt mindre op sammenlignet med en situation uden arveafgift. Dette er en forvridende effekt af arveafgiften, som bliver forstærket af, at arveafgiften kommer oven i beskatningen af nettokapitalindkomst på op til 42 pct.

Den reducerede opsparing som følge af arveafgiften betyder bl.a., at der er mindre kapital til rådighed for iværksættere og andre små virksomheder, der vil rejse kapital til investeringer. I modsætning til virksomheder, der kan hente kapital på kapitalmarkederne i f.eks. udlandet, har

iværksættere og andre små virksomheder ofte behov for at tiltrække risikovillig kapital til deres investeringer fra aktive lokale investorer, dvs. business angels, private venturekapitalister og endog iværksætterens nærmeste omgangskreds. Bl.a. i disse tilfælde vil den øgede arveafgift indebære færre finansieringsmuligheder. En øget arveafgift reducerer dermed investeringerne og velstanden i samfundet.

En yderligere konsekvens af arveafgiften er, at den forvrider arbejdsudbuddet, så der vil blive arbejdet mindre. Det skyldes, at ét blandt flere incitamenter til at arbejde er at spare op med henblik på arv. Og når der er en arveafgift, er det derfor mindre attraktivt at arbejde for at spare op. Som nævnt kommer arveafgiften oven i anden beskatning af opsparing, der er i forvejen.

Arveafgiften er desuden mere skadelig end andre kapitalskatter. I modsætning til kapitalindkomst, aktieavance- og udbytteskatten (som er skatter på indkomst) er arveskatten en omsætningskat, der bliver pålagt, alene fordi værdier overgår fra en tidligere ejer til en ny ejer. Udfordringen ved dette er fortsat merbeskatning, idet skatten vil blive pålagt hver gang, der sker en transaktion på baggrund af arv. Den vil samtidig medføre omkostninger til skatteplanlægning for at nedbringe byrden, hvilket er en uproduktiv ressourceanvendelse.

Asymmetrisk beskatning giver et unødigt forvriddingstab

Givet at arveskatten er mere skadelig end andre kapitalskatter, er det relevant at overveje effekterne af at fjerne eller reducere afgiften enten for alle eller for nogle ejerformer af kapital.

Effekterne ved at reducere afgiften for alle er, at forvriddingstabet vil blive mindre. Og en fjernelse af arveafgiften vil derfor også eliminere forvriddingstabet. En sådan beslutning vil øge velstanden i Danmark.

Ved en asymmetrisk reduktion vil der ligeledes være tale om et lavere forvriddingstab for de grupper, der nyder godt af lempelsen, mens skadevirkningen er uforandret for resten af økonomien. Denne ændring vil imidlertid give en mindre reduktion i det samlede forvriddingstab, end hvis den samme provenureduktion bruges til at sænke arveafgiften symmetrisk for alle ejerformer af kapital. Årsagen er, at skatter og afgifter bliver forholdsmæssigt mere skadelige, jo højere de er.¹ En logisk følge af dette er derfor, at en sænkning af arveafgiften fra 15 pct. til 10 pct. vil mindske forvriddingstabet langt mere end en tilsvarende reduktion på 5 pct. point fra 10 pct. til 5 pct. Det er derfor bedre at reducere arveafgiften generelt (fx fra 15 pct. til 10 pct.) frem for at sænke arveafgiften fra 15 pct. til 5 pct. for halvdelen og fastholde afgiften på 15 pct. for den anden halvdel, så der er et uformindsket højt forvriddingstab for denne gruppe.

Det fremgår heraf, at en asymmetrisk beskatning, fx som følge af en reduceret beskatning for en delmængde, vil resultere i et højere forvriddingstab end en symmetrisk reduktion med samme provenueffekt.

Neutral beskatning af forskellige ejerformer er pr. definition vanskelig

Ideelt set bør beskatningen ikke afhænge af fx ejerform. Hvis man bruger samme principper for familievirksomheder, som for noterede aktier, så betyder det, at der skal betales udbytteskat (42 pct.) ved udlodning, aktieavanceskat (42 pct.) af værdistigninger ved salg eller arv, og at der påløber arveafgift (15 pct.) af de arvede værdier, som det er tilfældet for noterede aktier.

I forbindelse med arv kan denne model give praktiske udfordringer for familieejede virksomheder, der ønsker at generationsskifte. I nogle tilfælde vil de nye ejere ikke have likviditet til at betale arveafgiften. Beskatningen betyder, at pengene i stedet trækkes ud af virksomhedens egenkapital. I forbindelse med arveafgiften spiller kapitalbeskatningen også ind, da der skal betales udbytteskat (42 pct.) af den udlodning fra virksomheden, som skal bruges til

¹ Skatters forvriddingstab vokser hurtigere end skattesatsen. En fordobling af en skattesats vil fx firedoble forvriddingstabet, Bilag 2 giver en teknisk gennemgang af denne problematik.

at betale afgiften. Arveafgiften udløser således en yderligere kapitalbeskatning. På den måde kan et ejerskifte reducere egenkapitalen mærbart ved hvert generationsskifte, hvilket kan gøre det vanskeligt at realisere eventuelle investeringsplaner.

Hvis myndighederne derimod bruger en anden model, hvor arv ikke betragtes som et salg og derfor ikke udløser avancebeskatning, og som tillader, at beskatningen ved arv udskydes til kommende generationer (såkaldt skattemæssig succession), vil der opstå et indlåsningsproblem. Ejerne af en virksomhed vil under denne model have en interesse i at udskyde beskatning, da værdier internt i virksomheden kan fastholdes skattefrie, mens udlodning fra virksomheden eller salg af virksomheden vil udløse beskatning. Derved vil det være fordelagtigt at overføre overskud til egenkapitalen og lade ejerskabet fortsætte i familien. Dette gælder uanset, at det kan resultere i et ikke-optimalt forhold mellem egenkapital og fremmedkapital. Og uanset, at det i nogle tilfælde ville være mere fornuftigt at sælge virksomheden end at videreføre virksomheden med den eksisterende ejerstruktur.²

Som det fremgår af ovenstående er der ingen entydig løsning i forhold til, om der bør være mulighed for succession (dvs. udskydelse af beskatning). Den danske lovgivning indebærer i dag, at der gives succession for avancer, mens arvebeskatning ikke kan udskydes. De grundlæggende samfundsøkonomiske problemer ved arvebeskatningen kan ikke løses ved at ændre på successionsreglerne. Udvidet adgang til succession fx af arvebeskatningen vil på den ene side lempe den effektive beskatning, men vil på den anden side skabe forvriddinger i kraft af indlåsning. Det er derfor mest hensigtsmæssigt at sænke selve arvebeskatningen, så den grundlæggende udfordring bliver mindsket.

Arveafgiften bør lattes eller fjernes

Arveafgiften er en ekstra kapitalbeskatning, der kommer oven på den eksisterende kapitalbeskatning, når formuer går i arv. Arveafgiften kommer således oven på den eksisterende aktie- og kapitalindkomstbeskatning på 42 pct. Dermed reducerer arveafgiften incitamentet til at spare op. Når opsparingen mindskes, indebærer det bl.a., at der er mindre kapital til rådighed for iværksættere og andre små virksomheder, der vil rejse kapital til risikoprægede investeringer. Arveafgiften reducerer dermed investeringerne og velstanden i samfundet.

Arveafgiftens skadevirkninger på opsparing, investeringer og velstand taler for at lette eller fjerne afgiften. En fjernelse vil reducere skatteprovenuet før tilbageløb og adfærd med ca. 4 mia. kr., eller hvad der svare til ca. 0,45 pct. af de samlede skatter og afgifter.

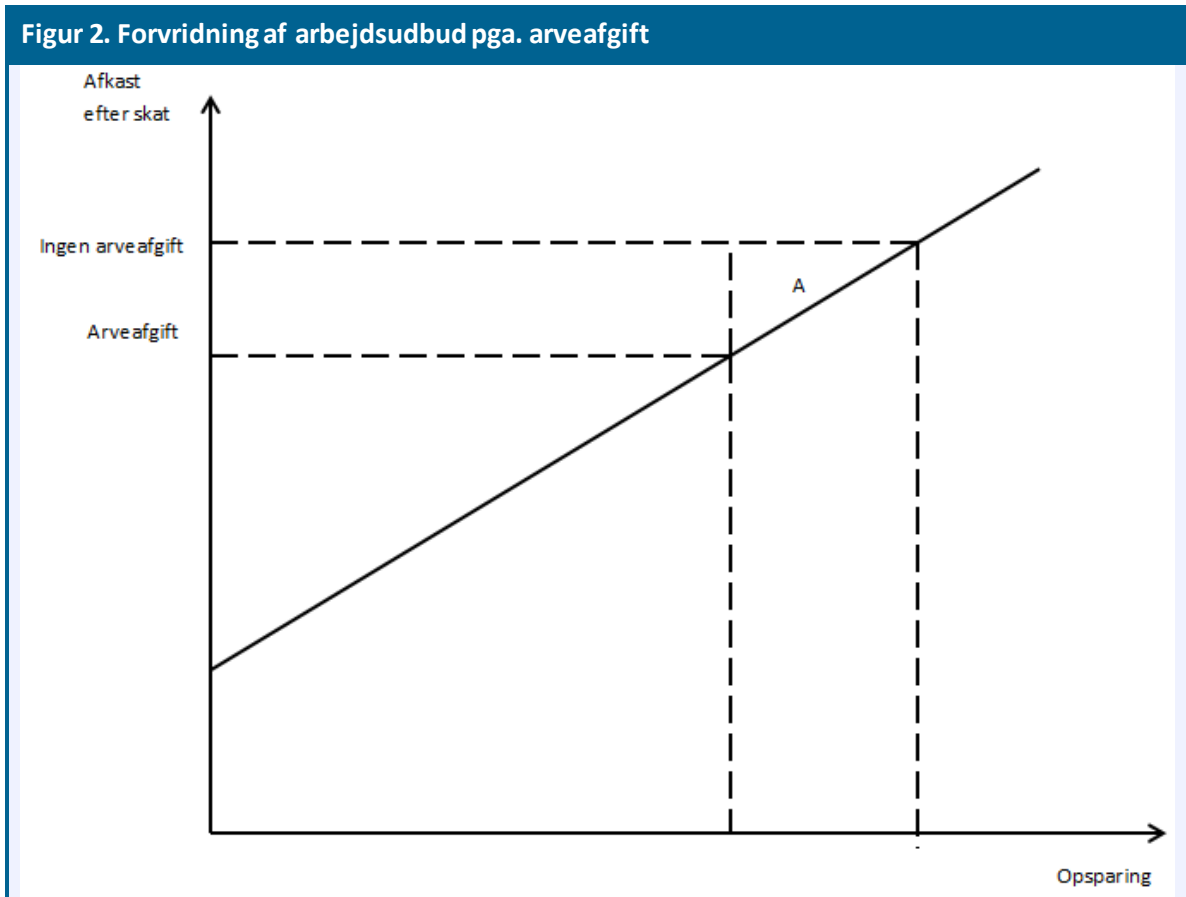
De skadelige virkninger af arveafgiften kan også reduceres ved at nedsætte afgiften fra de nuværende 15 - 36,25 pct.³ Lettelsen bør være symmetrisk på tværs af alle ejerformer af kapital, så den samlede forvriddning af den tilbageværende afgift bliver så lav som muligt.

² I tilfælde af at der er forventninger om en nedsættelse af enten kapitalbeskatning eller arveafgiften, vil der desuden være et incitament til at udskyde beskatningen til efter skattelempelsen. Forventninger om en fremtidig lavere beskatning kan således bidrage til at forvride adfærden yderligere.

³ For nære pårørende er arveafgiften 15 pct. for den del af arven, der er større end 268.900 kr. i 2014. Når der ikke er tale om nære pårørende skal der også betale 15 pct. i boafgift for den del af arven, der er over 268.900 kr. i 2014 og herudover 25 pct. af hele arven, efter at 15-procents-afgiften er trukket fra. Det giver en marginal arvebeskatning på 36,25 pct.

Bilag 1 Forvriddingstab af arveafgift

Figur 2 viser en simpel verden uden skat på kapitalafkast. Som udgangspunkt er der heller ingen arveafgift, og der er derfor en høj grad af opsparing. Hvis vi introducerer en arveafgift, vil den del af opsparingen, som man har tiltænkt sine efterkommere, blive reduceret. Konsekvensen er altså, at afkastet efter skat af opsparing falder. Det er således blevet mindre attraktivt at spare op til sine efterkommere, og derfor reducerer man opsparingen. I denne proces sker der et forvriddingstab i økonomien svarende til arealet A.

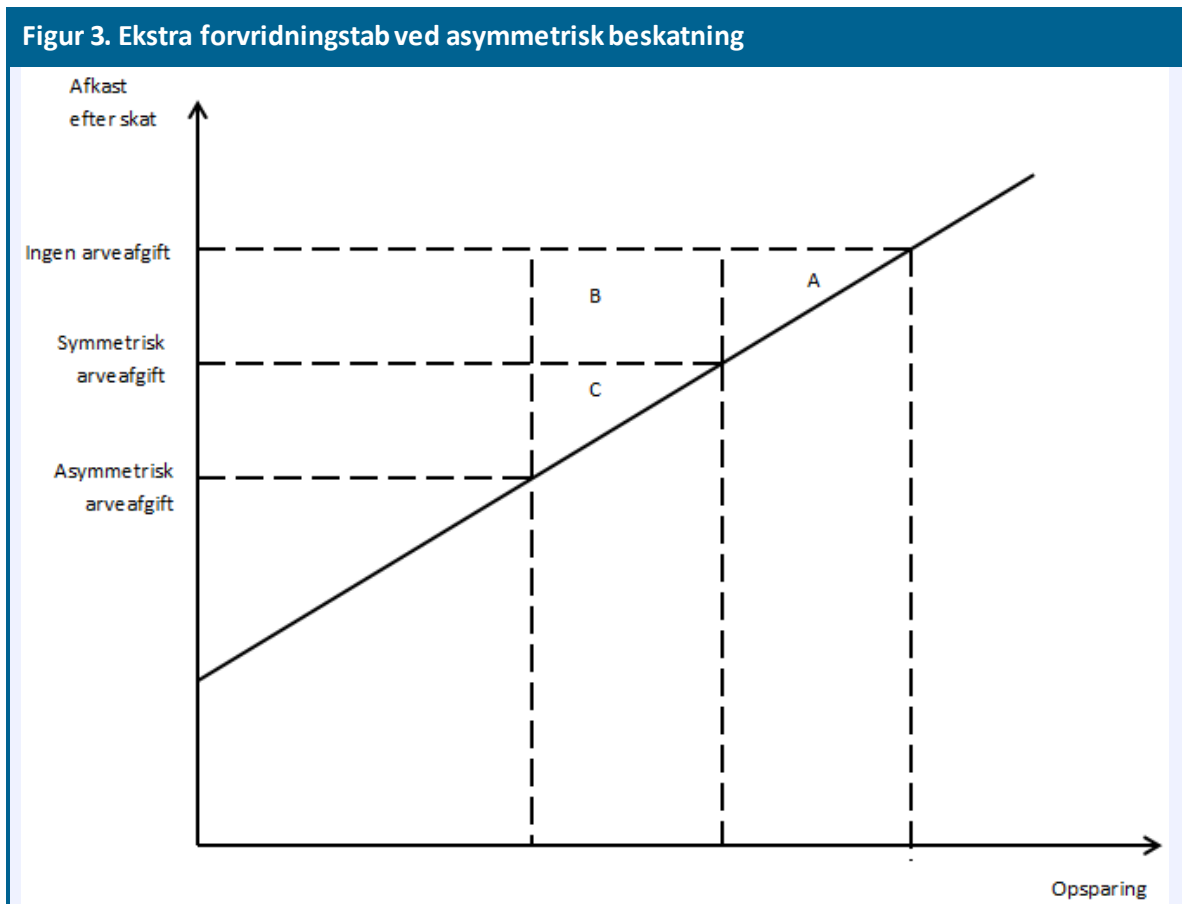

Kilde: CEPOS

Bilag 2 Forvriddingstab ved asymmetrisk beskatning

Forvriddingstabet er unødigt stort ved en asymmetrisk beskatning. Dette kan illustreres ved hjælp af figur 3.

Udgangspunktet er to personer der oplever en symmetrisk beskatning på arv. I denne situation er det samlede forvriddingstab lig med $2 \cdot A$ (2 personer med hver et forvriddingstab svarende til arealet A).

Kilde: CEPOS

Nu indføres en asymmetrisk beskatning, så den ene person fritages for skat, mens den anden person får fordoblet sin skat. I denne situation er der ikke længere et forvriddingstab for den første person. Derimod er forvriddingstabet ved beskatningen af den anden person firedoblet, svarende til et tab på arealerne A, B og C. Ved en lineær opsparingsfunktion som i figur 3 viser det sig, at det samlede forvriddingstab for økonomien er fordoblet fra $2 \cdot A$ til $A+B+C$ ved at fjerne beskatningen for den ene halvdel af økonomien og fordoble skattesatsen for den anden del af økonomien. Dette er ikke en hensigtsmæssig skattepolitik.